

Bebop!

12

la cantàrida

Bebop!

Nando Barandiarain

E D I C I O N S
DOCUMENTA BALEAR

2010

Bebop!

© 2010 del text: Fernando Barandiarain Montoro

© 2010 del pròleg: Emili Sánchez-Rubio

© 2010 de l'hipòleg: Àngel Igelmo Segura

© 2010 de les il·lustracions: Esther López Carreño

© 2010 d'aquesta edició: Edicions Documenta Balear

Sant Miquel, 5, 1, 07002 Palma (illes Balears)

Tel. 971 718 123

editorial@documentabalear.cat

www.documentabalear.cat

Disseny de la col·lecció: Miquel Albertí

Coordinador de la col·lecció: Pau Castanyer

<http://lacantarida.blogspot.com>

ISBN: 978-84-15081-16-6

Dipòsit legal: PM-1.555-2010

Maquetació: Documenta Balear SL

Impressió: Publidisa

AMB MOTIU DEL «BEBOP!» DE NANDO BARANDIARIAÍN

Conec Nando Barandiaríaín des de fa prou temps com per saber pronunciar el seu primer cognom, sense por d'equivocar-me. Això són, per la meua limitada intel·ligència, bastants d'anys. I és que en el poeta ha de prevaldre sobre la intel·ligència, la perspiciàcia, una mena d'audàcia trabucada sobre els sentits; car si hom no és una mica estúpid, no esdevé poeta, i molt menys proloquista dels poemaris que escriuen els altres.

Durant aquests anys d'amistat amb l'autor d'aquest poemari, no tan sols hem compartit taula, cervesa, formatge i vi, sinó que la nostra relació ha estat, fins a dia d'avui, marcadament lírica i poètica. Per aquest motiu, sóc perfectament conscient, que, tot i ser aquest el primer llibre de Barandiaríaín, l'autor té, per la seva edat, una considerablement dilatada trajectòria com a orfebre de la paraula poètica, i un igual o major camí com a rapsode. És en aquest darrer vessant on Nando s'ha prodigat, oferint recitals públics amb certa assiduïtat, sobretot a les ciutats de Palma i Barcelona.

I és que si de la generació a la qual tant Barandiaríaín com jo pertanyem s'ha dit quelcom de bo, és que aquesta promoció destaca per la seva oralitat, per la manera desenfadada de transmetre la seva poesia a un públic, que en molts casos no era habitual consumidor d'aquests tipus d'actes. I en aquest ordre de les coses, vull recordar

que va ser quan teníem divuit o dinou anys que juntament amb altres amics formàrem el grup que tinguérem a bé d'anomenar *Bebelgidit*. Era un grup, amb la principal virtut, si en va tenir alguna, de dur la poesia jove i fresca, de viva veu a bars, casals, centres cívics i centres culturals desacostumats a rebre poetes que s'aixequen de les seves cadires per recitar, poetes que mouen les mans, alcen la veu, s'inflamen i saben dedicar un somris maliciós a la joveneta bruna de la primera fila.

Aquest va ser l'esperit compartit en els nostres inicis; tots nosaltres érem esbojarrats, aliens a la «gran cultura», coneixedors del no-res, desconeixedors del tot, entusiasmats, humils alhora que prolífics, i sempre disposats a col·laborar amb músics i artistes plàstics, tret que es va convertir en una constant de *Bebelgidit*. Esper que de tot això haguem servat alguna cosa.

I abans de finir amb aquests aspectes més o menys biogràfics, no puc deixar de parlar d'un dels temples poètics que tant Barandiarain com molts d'altres, tenim en comú. Es tracta d'un poblet excavat a la pedra porosa del Temps, un indret que va ser i ja no és, però que pot reviure si aquell qui hi viatja ho fa amb el cor net, la ment excitada, i una bella quimera per jersei: Deià, el poble mallorquí de Serra de Tramuntana, el poble perdut on es va trobar Robert Graves, i on Graves sorprengué la Lluna vessant llum sobre la part mítica de l'antiguitat.

Però, per què parlo de Deià? Doncs perquè Barandiarain, durant una breu estada en aquest indret, que coincidí amb la celebració de la que fou la darrera edició del malaurat festival «Tertúlia@deià», va rebre un llampec i un vertigen d'una autenticitat espiritual que no pot

ser explicada a aquell qui no l'ha experimentada, i que qui l'ha sentida, ja sap de què li parlo.

Però no va ser l'estada en aquell poble, ni la presència imponent i magnètica del Teix, el que el nostre poeta experimentà més profundament, sinó que allò més impactant va ser el contrast d'haver de tornar al món quotidià deixat a Barcelona.

Aquest és l'estat de l'esperit en què s'inicia l'escriptura d'aquest llibre, i això es pot percebre com una pàtina que cobreix la major part d'aquest llibre: una natura més o menys mitificada en els seus diferents components, *versus* el gris quadrangular de les urbs. Es respira aquest enfrontament en multitud de poemes; la nota curta de «beb», la síl·laba llarga de «bob». Una disjuntiva que en el nostre poeta, quasi sempre, és resol amb la humanització de la ciutat, mitjançant la invocació d'aquella màgia experimentada i servada, i duta al present mitjançant la música, el jazz que l'autor escolta a la seva habitació, ballant en la intimitat del trobar-se sol, amb l'acte senzill i simbòlic, però efectiu, de llevar-se les sabates per sentir el fred, inquilí de les rajoles, que ens besa la planta dels peus.

És fàcil, doncs, imaginar-se aquest poeta, vist a través d'un film vellutat de fum, sota un color blau-diumenge-a-la-tarda, fumant, recolzat a la barana, deixant la mirada perduda sobre l'ampit de la finestra, amb dolça, per humanitzada, melangia. La melangia com un dòcil i invisible animal domèstic, al qual cal abeurar, de tant en tant, a la banyera o fent servir el plat de la dutxa.

Em sedueix, doncs, aquesta malenconia de Barandiarán, perquè hi aflora l'arquitecte, aquell qui cons-

trueix sobre els enderrocs, i en deixa la part més bella. Nando amb els seus poemes ens deixa veure com, adesiara, li neixen garlandes dels cabells, i amb elles encara en fa una bufanda que flanqueja l'aspre poema que tot sovint és la vida.

Aquestes ganes inesgotables d'estimar només portarà la Bellesa a la vida d'aquest poeta, i també a vosaltres, els lectors, que quan entreu dins aquest llibre dormireu, ja sempre, sota la vànova estelada dels afortunats que en aclucar els ulls tenen per possible el prodigi de ser besats per aquella persona desitjada que tots tenim, sia on sia, arreu s'estén l'espai i el temps, i arriba la poesia.

Emili Sánchez-Rubio

Ciutat de Mal, 1.IX.10

Bebop!

Bebop: és una denominació que sorgeix de les onomatopeies emprades en tocar ritmes compostos d'una nota curta i una llarga, bebop!

Es tracta d'un jazz d'avantguarda posterior a la Segona Guerra Mundial que reivindica el lloc d'art de cambra del jazz que havien convertit les grans orquestres en swing per a ballar.

Apareix un grup de virtuoses al marge de la societat, que fins i tot tocaven d'esquena al públic o desplaçaven possibles espontanis tocant fraseigs de gran calat, extremadament ràpids, amb major èmfasi en les dissonàncies.

Charlie Parker, Dizzie Gillespie, cristallitzaren un estil que començarien a liderar en un inici Charlie Christian, Coleman Hawkins i Lester Young.

FRANK TIRRO
Historia del jazz moderno

1 ...Amb els sentits de punta...

...colors, formes, sons, textures...

L'horabaixa es refreda
uns lleons esmussen el fred.

Hi ha miralls per tot.

Hi ha una mitologia domèstica,
es desxifren gestos,
s'ensuma l'olor de terra contemplada
a través de la finestra.

No obstant, la ciutat s'amalgama
i sura aparentment sense control.

Sona metàl·lic el present,
el passat me l'invent.

Als ulls, tatuatges irisats d'estimera.

Estiu de vides velades.

Sota un sol vitamínic se'm confonen tu i la mar.

Pens en espirals
tocant-me el redol del melic.

Els trens solen fugir paral·lels.

els pess-i-mistes
no suren
no volen

s'escurcen

Avui decidiré si agaf els gestos d'abans
o els d'ara,
o si val la pena creure en el destí.

Sense por a vessar-me,
estic aquí,
com l'àliga que remunta vertical
la paret d'un penya-segat
i es mira de reüll l'ombra com d'estel.

En un instant crida l'àliga
i se m'encongeix el cor com la seva pupilla.

En un instant la immensitat,
en un instant.

L'home, l'ésser, l'animal, l'insecte,
bellesa d'una vida que no s'adona que brunzeix.